

¹² Герасименко В. П. Вказана праця. – С. 159.

¹³ Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 20 липня 2009 р. (№ 5-100/2009 р.).

¹⁴ Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 27 травня 2008 р. (№ 5-98/2008 р.); Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 8 вересня 2009 р. (№ 5-127/2009 р.); Постанова Вознесенського міськрайонного суду Миколаївської області від 8 вересня 2009 р. (№ 5-125/2009 р.).

Резюме

Коломієць Н. В. Удосконалення законодавства про заміну невідбутої частини покарання більш м'яким та практики її застосування (частина 2).

Стаття є продовженням циклу публікацій, присвячених вивченню проблем застосування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. У статті проаналізовано ряд законодавчих прогалин інституту заміни невідбутої частини покарання більш м'яким та практики її застосування. Запропоновано зміни до Кримінального кодексу України (ст. 82), запровадження яких допоможе уникнути правових колізій при застосуванні заміни невідбутої частини покарання більш м'яким у випадках скорочення строку покарання на підставі амністії, помилування або за рішенням суду. У такому разі строк покарання для застосування заміни невідбутої частини покарання має обчислюватись на загальних підставах. Констатовано, що існуючий законодавчий порядок заміни невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання не відповідає вимогам, які до неї пред'являються, і потребує удосконалення.

Ключові слова: заміна невідбутої частини покарання більш м'яким, засуджені, покарання, виправлення, заохочення.

Резюме

Коломієць Н. В. Совершенствование законодательства о замене неотбытой части наказания более мягким и практики ее применения (часть 2).

Статья является продолжением цикла публикаций, посвященных изучению проблем применения замены неотбытой части наказания более мягким. В статье проанализирован ряд законодательных пробелов института замены неотбытой части наказания более мягким и практики ее применения. Предложены изменения в Уголовный кодекс Украины (ст. 82), внедрение которых позволит избежать правовых коллизий при применении замены неотбытой части наказания более мягким в случаях сокращения срока наказания на основании амнистии, помилования или по решению суда. В таких случаях срок наказания для применения замены неотбытой части наказания должен исчисляться на общих основаниях. Автор констатирует, что существующий законодательный порядок замены неотбытой части наказания более мягким видом наказания не соответствует требованиям, которые к ней предъявляются, и требует усовершенствования.

Ключевые слова: замена неотбытой части наказания более мягким, осужденные, наказание, исправление, поощрения.

Summary

Kolomyec N. Improvement and use of the legislation on the replacement of the unserved part of punishment by more lenient (part 2).

The paper is a part of the series of publications devoted to the study of application problems of replacement of the unserved part of punishment by more lenient. This paper examines a number of legislative omissions of the Institute of replacement of the unserved part of punishment by more lenient. Proposals to the Criminal Code of Ukraine (Art. 82), the implementation of which will prevent conflicts of law in applying of replacement of the unserved part of punishment by more lenient in cases of a reduced sentence under an amnesty, pardon or court order. In such cases, the term for the use of replacement of the unserved part of punishment should be calculated on a common basis. The existing legislative procedure for replacement of the unserved part of punishment by more lenient does not meet the requirements imposed on it and needs to be improved.

Key words: replacement of the unserved part of punishment by more lenient, sentenced, punishment, correction, encouragement.

УДК 343.2.01

Є. О. ПИСЬМЕНСЬКИЙ

Євген Олександрович Письменський, кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка

РЕАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ШЛЯХОМ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ТА ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ: АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ

Політика у сфері протидії злочинності на сучасному етапі розвитку нашої держави зазнає регулярних змін, що зумовлюється стрімкою трансформацією суспільних відносин, супроводжуваною загостренням соціальних, економічних і політичних проблем. Кримінально-правова політика, будучи складовою загальної політики у зазначеній сфері, реалізується шляхом застосування комплексу взаємопов'язаних методів. Від того, наскільки виваженою, узгодженою з правовими принципами та безпомилковою є кримінально-правова політика безпосередньо залежить ефективність протидії злочинності.

Основними методами реалізації кримінально-правової політики держави є визначення кола діянь, віднесених до категорії злочинних (криміналізація) та виведення діяння з кола таких, які визнаються злочинними (декриміналізація)¹. З ухваленням 2001 року Кримінального кодексу України відбулось певне впорядкування процесів криміналізації суспільно небезпечних діянь і декриміналізації діянь, які втратили належний рівень небезпечності. Щоправда, перманентність проблем майже в усіх сферах суспільного буття, сприйняття кримінального закону як чи неєдиного вдалого способу їх розв'язання, відсутність стабільності політичних процесів та інші фактори зумовлювали в останні роки регулярне використання державою зазначених методів. Зазвичай відповідні кроки законодавця відразу ставали предметом фахового обговорення в колі вчених-криміналістів. На жаль, дуже часто доводилось констатувати помилковість криміналізації, несвоєчасність та необґрунтованість декриміналізації, безсистемність підходу до цих процесів, відсутність належного рівня наукового забезпечення законодавчого процесу тощо.

Проблеми криміналізації та декриміналізації, розглядувані як комплексно, так і у фокусі конкретного діяння, належать до числа активно досліджуваних в Україні. Помітним внеском у їх розроблення є праці таких вітчизняних науковців, як Д. О. Балобанова, О. О. Дудоров, М. І. Мельник, В. О. Навроцький, М. І. Панов, М. І. Хавронюк, П. Л. Фріс та інші. Незважаючи на численність, теоретичну й практичну значущість праць названих авторів, багато аспектів криміналізації та декриміналізації залишаються гостро дискусійними у світлі нагальної необхідності напрацювання нових підходів до реформування правової політики.

Метою цієї статті є визначення проблемних питань криміналізації та декриміналізації як методів реалізації кримінально-правової політики в період активізації комплексного реформування правової системи України, формулювання на цій основі пропозицій щодо їх розв'язання.

Суспільно-політичні зміни в Україні, які відбулись 2014 року і тривають досі, вимагають відмови від усталених негативних тенденцій у реалізації державної політики за всіма напрямками, включаючи кримінально-правовий. З огляду на низку обставин ця сфера є особливо чутливою в наш час, необхідність її реформування серед іншого потребує поміркованості в застосуванні тих чи інших методів здійснення кримінально-правової політики, ретельного і глибокого аналізу приводів криміналізації та декриміналізації, дотримання певних умов. Однак чи усвідомлю сучасний законодавець зазначені обставини? Чи вчитиметься він на помилках попередників? Спробуємо проаналізувати.

У 2014 році законодавець переважно використовував інструменти, про які йдеться, для реагування на нові виклики, загрозливі для безпеки всієї держави. Серед них – агресивні дії Російської Федерації в Автономній Республіці Крим, наслідком яких стала анексія цієї території України, а також початок бойового протистояння в Донецькій і Луганській областях.

Мова йде про встановлення кримінальної відповідальності за діяння, суспільна небезпека яких виникла у зв'язку із зазначеними подіями. Це криміналізація перешкоджання в особливий період законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК України), фінансування дій або заходів, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу, зміну меж території або державного кордону України або захоплення державної влади (ст. 110-2 КК України), порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію та виїзду з неї (ст. 332-1 КК України).

Наявність приводів для такого законодавчого рішення (необхідність забезпечення реалізації певних положень законів, громадська думка) загалом не викликає сумніву. Разом із тим законодавець у своєму цілком зрозумілому прагненні розв'язати проблеми, з якими не доводилось стикатись у новітній історії України, забуває про правову ефективність, що здатне викликати безліч проблем у правозастосуванні. Так, уже традиційно «кульгає» належна якість змісту ухвалених змін до КК України².

Окремий інтерес становлять плани на майбутнє у визначенні підходів до криміналізації та декриміналізації як методів реалізації кримінально-правової політики. Аналіз поточної законотворчої діяльності (у сегменті нормотворчих ініціатив Верховної Ради України VIII скликання), яка відображає ці підходи, дозволяє висловити такі думки³.

1. Криміналізація «переважає» декриміналізацію. Парламентарі продовжують віддавати перевагу ідеї розширення меж дії кримінального закону на відміну від економії кримінальної репресії, конструюючи нові склади злочинів. Так, на сьогодні пропонується встановити кримінальну відповідальність за вчинення понад десяти нових видів діянь (проведення собачих боїв; окремі випадки поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; порушення порядку голосування на пленарних засіданнях Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих рад; придбання продукції, робіт та послуг оборонного призначення, що не відповідають встановленим стандартам та вимогам технічних регламентів; керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин; безпідставна відмова в наданні статусу учасника бойових дій та незаконне його надання особам, які не мають на це права; викрадення каналізаційних люків; зайняття особою вищого становища в злочинній ієрархії; публічні заклики до ухилення від призову за мобілізацією та інші). Водночас пропозиція про скасування кримінальної відповідальності – лише одна (провокація підкупу). Має місце істотний дисбаланс у кримінально-правовому регулюванні, який рано чи пізно потребуватиме усунення. Адже «розвантаження» кримінального закону стає більш нагальною проблемою сьогодення, ніж його насичення новими злочинами. У цьому зв'язку повністю підтримую думку П. Л. Фріса, котрий пише про невинуватого розширену сферу кримінально-правової заборони, що визначає необхідність проведення декриміналізації, звуження сфери кримінально-правового регулювання⁴.

На сучасному етапі розвитку нашої держави привалювання процесів криміналізації над зворотним їм серед іншого може пояснюватись прагненням носіїв політичної волі дослухатись громадської думки, яка слушно визнається одним із приводів криміналізації. Разом із тим потрібно пам'ятати, що не завжди громадська думка, особливо якщо вона формується ситуативно, будучи виразом бажання швидкого та жорсткого вирішення тієї чи іншої соціальної проблеми, утворює належне підґрунтя для прийняття радикальних рішень. Слушними є міркування О. О. Дудорова, котрий звертає увагу на випадки неадекватності громадської думки, яка, звичайно, має братися до уваги при вирішенні питань криміналізації певних діянь, справжній суспільній потребі⁵.

Права Д. О. Балобанова, зауважуючи, що наявні дефекти суспільної правосвідомості й психології вимагають їх усунення на основі проведення відповідних правовиховних заходів. Інакше перекохані уявлення про можливості кримінальної репресії в протидії злочинності можуть бути непереборною перешкодою на шляху до науково обґрунтованої декриміналізації цілої низки діянь. Поки ж доводиться констатувати, що ступінь підготовленості суспільної правосвідомості значних груп населення до сприйняття обґрунтованості декриміналізації окремих діянь ще недостатньо висока⁶.

2. Необґрунтованість (безпідставність) криміналізації. Згідно з ч. 1 ст. 11 КК України криміналізації підлягають лише ті діяння, яким властива суспільна небезпечність, тобто здатність заподіювати істотну шкоду особі, суспільству, державі або співдружності держав. Це вихідний критерій, ігнорування якого в процесі криміналізації призводить до нівелювання соціальної суті злочину. «Побічними ефектами» необґрунтованої криміналізації діянь фахівці називають криміналізаційну надмірність, появу «мертвих» норм та криминогенність самого кримінального закону⁷.

Як приклад, можна вказати на пропозицію криміналізувати порушення порядку голосування на пленарних засіданнях Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим та місцевих рад. Відповідні діяння з усією очевидністю не досягають того рівня суспільної небезпеки, який давав би підстави визнавати їх злочинами. Проблема особистого голосування депутатів має багато шляхів розв'язання без застосування крайніх способів.

Так само безпідставними є перманентні намагання встановити кримінальну відповідальність за керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Проблема, яку пропонується вирішити в зазначений спосіб, має інші варіанти для розв'язання і свідчить про необхідність посилення ефективності існуючих правових засобів.

3. Надмірна криміналізація. Не викликає сумнівів, що використання методу криміналізації вимагає детального аналізу наявних кримінально-правових заборон з метою уникнення стану їх перенасиченості. У зворотному випадку може відбутись криміналізація діяння, необхідність якої відсутня через наявність уже встановленої кримінальної відповідальності за таке діяння. Розглянемо ряд прикладів.

1) пропозиція «криміналізувати» викрадення каналізаційних люків або водопровідних люків, водостічних решіток, а також придбання або отримання, зберігання чи збут завідомо одержаних злочинним шляхом каналізаційних або водопровідних люків або водостічних решіток. Не зрозуміло, у чому полягає необхідність встановлювати кримінальну відповідальність за такі дії, ураховуючи можливість їх кваліфікації залежно від ситуації за статтями 185, 186, 198, 270-1 КК України та ін.;

2) ідея «зробити кримінально караним» підроблення документів, що є підставою для надання особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, статусу учасника бойових дій. Відповідні діяння вже сьогодні можуть отримувати кримінально-правову оцінку за ст. 358 або ст. 366 КК України. Хіба проблема у цьому?

3) частково необґрунтованою та частково надмірною треба визнати криміналізацію придбання продукції, робіт та послуг оборонного призначення, що не відповідають встановленим стандартам та вимогам технічних регламентів. По-перше, вчинення діяння, про яке мовиться, передбачає наслідком настання інших видів юридичної відповідальності. По-друге, у випадку належного рівня істотності шкоди зазначене діяння буде здатне отримати адекватну кримінально-правову оцінку згідно з чинними положеннями КК України.

У контексті сказаного потрібно звернути увагу на негативну тенденцію звернення до казуїстичного способу викладення кримінально-правових заборон, захоплення яким у багатьох випадках знижує якість нормативного матеріалу.

Має рацію М. І. Мельник, стверджуючи у цьому аспекті, що зміни кримінального закону за останні кілька десятиліть свідчать про те, що проблемою у цій сфері є не відсутність (недостатність) кримінально-правового ресурсу для дієвої протидії злочинності, а неповне та неефективне використання наявних кримінально-правових засобів такої протидії⁸.

4. Неправильна (неточна) криміналізація. Однією із стабільних вад законотворчого процесу в частині реалізації кримінально-правової політики є криміналізація, що відбувається з порушенням принципу юридичної визначеності. Цей принцип передбачає, що приписи закону про кримінальну відповідальність мають визначати кримінально каране діяння у чітких і ясних виразах, щоб випадкові конструктивні вади закону не могли негативно вплинути на права і свободи людини та їх гарантії⁹.

Як у минулих роках, так і сьогодні порушення принципу юридичної визначеності є однією з істотних вад законотворення у сфері кримінального права. Норми кримінального права, зазначає М. І. Панов, мають бути точними, у них в узагальненому вигляді й водночас стисло і з необхідною чіткістю та повнотою мають формулюватися кримінально-правові заборони і приписи (ознаки складів злочинів), що є необхідною умо-

вою виключення можливості застосування кримінально-правових норм за аналогією і обмеження можливої судової дискреції і порушення прав і свобод людини і громадянина¹⁰.

Безумовно, у багатьох випадках конструювання складу злочину є справою без перебільшення «ювелірною», разом з тим відточувати свою майстерність творці законів не поспішають. Так, одна із законодавчих ініціатив передбачає встановлення кримінальної відповідальності за зайняття особою вищого становища в злочинній ієрархії. Описуване суспільно небезпечне діяння (якщо воно є таким насправді) видається розпливчатим, неточним, здатним викликати проблеми як у кваліфікації відповідного злочину, та й при його доказуванні.

Аналіз зареєстрованих на VIII сесії Верховної Ради України законопроектів про встановлення кримінальної відповідальності за те чи інше діяння, свідчить, що їх переважна більшість містить пропозиції про криміналізацію, яка є помилковою. Ініціатори відповідних змін до КК України не враховують помилок, які неодноразово робились у минулому, йдучи хибним шляхом і надалі.

Резюмуючи сказане, слід зазначити, що на сучасному етапі реалізації кримінально-правової політики України шляхом застосування криміналізації та декриміналізації спостерігаються негативні тенденції минулих років – зазначені процеси відбуваються хаотично, часом кон'юнктурно, без належного наукового обґрунтування, з порушенням вироблених кримінально-правовою доктриною правил криміналізації та декриміналізації. Відповідно, нагальною проблемою у цій сфері стає перегляд підходів до застосування розглядуваних методів реалізації кримінально-правової політики, їх перебудова на засадах поміркованості при визначенні меж кримінальної репресії, наукової обґрунтованості, вдосконалення законодавчої техніки, назрілої необхідності «розвантаження» кримінального закону, зокрема шляхом усунення штучної конкуренції кримінально-правових норм тощо.

Не слід виключати доцільності впорядкування правил криміналізації та декриміналізації шляхом ухвалення відповідного законодавчого акта, що дозволить у процесі законодавчої діяльності підходити до питань про встановлення кримінальної відповідальності за вчинення певних діянь або її усунення з позиції чітких і зрозумілих критеріїв. Такий крок зумовлюється тим, що сучасний рівень правової культури українського суспільства та його парламентських представників часто не дозволяє зрозуміти, що доктрина кримінального права є одним із його джерел (форм). Своєю чергою, це призводить до ігнорування багатьох її здобутків, накопичуваних за всю історію розвитку кримінально-правової науки. Розвиток правосвідомості з часом може зробити недоречним законодавче відображення правил криміналізації та декриміналізації, проте наразі такий варіант розв'язання проблеми був би корисним.

¹ Фріс П. Л. Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці / П. Л. Фріс // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 1 (2). – С. 20.

² Письменський Є. Закон як панacea. Кримінально-правова політика України в умовах суспільно-політичних змін 2013–2014 рр. / Євген Письменський // Юридичний вісник України. – № 3. – 24–30 січня 2015 року; № 4. – 31 січня – 6 лютого 2015 року.

³ Методологічною основою для їх формулювання є підхід до визначення видів помилковості криміналізації, розроблений М. І. Мельником (*Мельник М. Помилкова криміналізація: види, причини та наслідки* / Микола Мельник // Підприємство, господарство і право. – 2004. – № 5. – С. 94–97).

⁴ Фріс П. Л. Криміналізація і декриміналізація у кримінально-правовій політиці / П. Л. Фріс // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 1 (2). – С. 27.

⁵ Дудоров О. О. Поняття злочину. Класифікація злочинів / О. О. Дудоров // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2013. – № 1 (1). – С. 89.

⁶ Балобанова Д. О. Теорія криміналізації : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Балобанова Дар'я Олександрівна. – Одеса, 2007. – С. 109.

⁷ Вечерова С. М. Криміногенність кримінального закону як наслідок необґрунтованої криміналізації діянь: окремі проблемні аспекти питання / С. М. Вечерова // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 2. – С. 290.

⁸ Мельник М. І. Основні тенденції законотворення з питань кримінального права у 2013–2014 рр. / М. І. Мельник // Забезпечення єдності судової практики у кримінальних справах в контексті подій 2013–2014 років в Україні : матеріали Міжнародного симпозіуму (24–25 жовтня 2014 р.). – К. : ВАІТЕ, 2014. – С. 114.

⁹ Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навчальний посібник / за ред. М. І. Хавронюка. – К. : Ваіте, 2014. – С. 61.

¹⁰ Панов М. І. Кримінальна Відповідальність і проблеми правового забезпечення прав і свобод людини і громадянина. У кн. : Вибрані наукові праці з проблем правознавства : 70-річчю з дня народж. присвяч. / М. І. Панов. – К. : Ін Юре, 2010. – С. 203.

Резюме

Письменський Є. О. Реалізація кримінально-правової політики шляхом криміналізації та декриміналізації: аналіз поточних законодавчих ініціатив.

Стаття присвячена з'ясуванню проблемних питань криміналізації та декриміналізації як основних методів реалізації кримінально-правової політики в період активізації комплексного реформування правової системи України. Аналізуються проекти законів, зареєстровані на восьмій сесії Верховної Ради України, які передбачають установа кримінальної відповідальності за певне діяння та усунення такої за діяння, передбачені чинним КК України. Робиться висновок про помилкову криміналізацію більшості розглянутих діянь у виді її необґрунтованості (безпідставності), надмірності та неточності. Установлені елементи невиправданої диспропорційності між процесами криміналізації та декриміналізації.

Ключові слова: кримінально-правова політика, криміналізація, декриміналізація, законодавча діяльність, громадська думка.

Резюме

Письменский Е. А. Реализация уголовно-правовой политики путем криминализации и декриминализации: анализ текущих законодательных инициатив.

Статья посвящена выяснению проблемных вопросов криминализации и декриминализации как основных методов реализации уголовно-правовой политики в период активизации комплексного реформирования правовой системы Украины. Анализируются проекты законов, зарегистрированные на восьмой сессии Верховной Рады Украины, предусматривающие установление уголовной ответственности за определенное деяние и устранения таковой за деяния, предусмотренные действующим УК Украины. Делается вывод об ошибочной криминализации большинства рассматриваемых деяний в виде ее необоснованности (безосновательности), избыточности и неточности. Установлены элементы неоправданной диспропорции между процессами криминализации и декриминализации.

Ключевые слова: уголовно-правовая политика, криминализация, декриминализация, законодательная деятельность, общественное мнение.

Summary

Pys'mens'kyu Y. The penal policy implementation by the criminalization and decriminalization: analysis of current legislative initiatives.

The article is devoted to clarifying problematic issues of criminalization and decriminalization as the main methods of penal policy implementation during the activation of a comprehensive reform of the legal system of Ukraine. Draft laws registered at the eighth session of the Verkhovna Rada of Ukraine, which involve establishing criminal liability for certain acts and eliminate such liability for acts under the current the Criminal Code of Ukraine are analyzed. Conclusion about false criminalization of the majority of researched acts in the form of its invalidity (absence of arguments), redundancy and inaccuracy is made. Elements of unjustified disproportionality between processes of criminalization and decriminalization are established.

Key words: criminal law policy, criminalization, decriminalization, legislative activity, public opinion.

УДК 336.24.07

MAŁGORZATA CHACKIEWICZ

Dr. Małgorzata Chackiewicz, doktor nauk humanistycznych z zakresu socjologii, wykładowca Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Przemyśl – Rzeszów – Katedra Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Administracja Celno-Skarbowa

**WYBRANE ASPEKTY PRZESTĘPCZOŚCI TRANSGRANICZNEJ
NA PRZYKŁADZIE PRZEMYTU NARKOTYKÓW**

Przestępczość zorganizowana to zjawisko kryminalne występujące w skali międzynarodowej, którego nie można ściśle ograniczyć stanem faktycznym przestępstwa. Obejmuje ona zbiór wybranych przestępstw, złożoną postać (formę) społecznych zachowań. Jest zjawiskiem znanym od dawna, występowała w wielu krajach w różnej formie, a sferą jej zainteresowań były wybrane obszary życia społeczno-ekonomicznego. Członkowie grupy przestępczej często działają z chęci zysku lub żądzy władzy, zwykle przez dłuższy czas. Grupa zorganizowana jest w strukturę, w której występuje podział zadań pomiędzy członkami. Sposobem zarabiania pieniędzy jest również multiprzestępczość. Grupa jest bardzo hermetyczna, zdyscyplinowana i poddana kontroli, używa przemocy lub innych środków zastraszania, dąży do wywarcia wpływu na polityków, organy ścigania, sądy czy media. Nieraz prowadzi działalność w skali międzynarodowej, np. „pierze brudne pieniądze”¹.

Przestępczość zorganizowana nie jest zdefiniowana w polskim prawie, jednak art. 258 Kodeksu karnego informuje, że jest to udział w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym mającym na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego. Formą kwalifikowaną tego przestępstwa jest zakładanie, udział oraz kierowanie grupą lub związkiem o charakterze zbrojnym albo mającym na celu popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym.

Współdziałający ze sobą sprawcy o niższym stopniu zorganizowania lub w odniesieniu do których brak jest dowodów umożliwiających przedstawienie zarzutów dotyczących zakładania, udziału lub kierowania zorganizowaną grupą albo związkiem przestępczym, mogą być ścigani w oparciu o inne instytucje prawa karnego. Może to być pomocnictwo, współsprawstwo, sprawstwo kierownicze czy polecające lub też, bez względu na formę zorganizowania, popełnienie określonego przestępstwa, np. rozboju czy wyłudzenia.

Przestępczość zorganizowana nie doczekała się również jednoznacznej definicji na gruncie prawa międzynarodowego. Podobnie jednak jak w prawie krajowym, na płaszczyźnie międzynarodowej, a także w prawie Unii Europejskiej istnieją unormowania definiujące zorganizowane grupy i organizacje przestępcze.

Zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętą 15 listopada 2000 roku w Palermo i ratyfikowaną przez Polskę w 2001 r., Zgodnie z art. 2a „zorganizowana grupa przestępcza jest posiadającą strukturę grupą składającą się z trzech lub więcej osób, istniejącą przez pewien